

ਬੇਗਮਪੁਰ ਦਾ ਵਾਸੀ

(ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪਿੱਠ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।)

ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਪਾਪ ਹੈ ਜਾਨ ਰੇ ਮੀਤ

ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸ ਪਰਾਧੀਨ, ਜੋ ਕੌਨ ਰਹੇ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤ

ਪਰਾਧੀਨ ਕਾ ਦੀਨ ਕਿਆ, ਪਰਾਧੀਨ ਬੇਟੀਨ

ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਾਧੀਨ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਸਮਝੇ ਹੀਨ

(ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਨਾਟਕ 'ਬੇਗਮਪੁਰ ਦਾ ਵਾਸੀ', ਉਸ ਰਹਿਬਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਜਿਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ)

(ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਚੇਲਾ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ)

ਚੇਲਾ : ਹਰ ਖਾਸ ਤੇ ਆਮ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਪਹਿਰ ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲਿਜਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਵਾਲਾ, ਵੈਸ਼, ਸ਼ੂਦਰ, ਚਮਾਰ, ਭੰਗੀ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਨਾ ਲੰਘੇ।

ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਖਾਸ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ - ਵੈਸ਼, ਸ਼ੂਦਰ, ਚਮਾਰ, ਭੰਗੀ ਇਹਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆਏ।

ਪੰਡਿਤ : ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ੱਕ ਏ ਕਿ ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਵੈਸ਼, ਸ਼ੂਦਰ, ਚਮਾਰ, ਭੰਗੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੰਦ ਰਹਿਣ।

ਚਾਚਾ : ਪਰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਘਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਝੌਂਪੜਿਆ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ (ਚੇਲੇ ਨੂੰ) ਮਹਾਂ ਭੋਜ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ।

ਚੇਲਾ : (ਗਲਾ ਠੀਕ ਕਰਕੇ) ਭਗਵਾਨ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਾਜਾ ਅਧੀਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਭੋਜ ਲਈ ਸੱਦਾ ਹੈ।

ਚਾਚਾ : (ਨਕਲ ਲਗਾ ਕੇ) ਮਹਾਂ ਭੋਜ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਲਈ ਖੀਰ ਦਾ ਖਾਸ ਇਤਜਾਮ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੇ ਹੋਰ ਕੀ ? ਕੀ ਕਦੀ ਖੀਰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਭੋਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਚੇਲਾ : (ਢੰਡੇਰਾ ਜਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹੋਏ) ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਰ ਵੈਸ਼ ਨੂੰ, ਸ਼ੂਦਰ ਨੂੰ, ਚਮਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਭੰਗੀ ਨੂੰ, ਚਾਚੇ ਨੂੰ, ਬੁੱਢੇ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਝੌਂਪੜਿਆਂ ਦੇ ਦਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣ।

ਚਾਚਾ : ਪਰ ਝੌਂਪੜਿਆਂ ਦੇ ਦਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪੰਡਿਤ : ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉੱਝ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨਹੂਸ ਪਰਛਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਢੰਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ) ਅਗੋਂ ਬੋਲ...

ਚੇਲਾ : (ਢੰਡੇਰਾ ਜਾਰੀ ਰਖਦਾ ਹੋਇਆ) ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ।

(ਦੋਨੋਂ ਜਾਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਚਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।)

ਚਾਚਾ : ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਇਕ ਸਵਾਲ ਏ।

ਪੰਡਿਤ : ਕੀ ਸਵਾਲ ਏ ?

ਚਾਚਾ : ਇਹ ਸ਼ੂਦਰ, ਵੈਸ਼, ਇਹ ਚਮਾਰ, ਇਹ ਭੰਗੀ ਬਣਾਏ ਕਿਸਨੇ ਨੇ ?

ਪੰਡਿਤ : ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਸਾਜੀ ਹੈ।

ਚਾਚਾ : ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਕਿਸਨੇ ਸਾਜੀ ਹੈ ?

ਪੰਡਿਤ : ਭਗਵਾਨ ਨੇ।

ਚਾਚਾ : ਭਗਵਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਨਹੂਸ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈਆਂ ?

ਪੰਡਿਤ : ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।

ਚਾਚਾ : ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਏ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਏ ?

ਚਾਚਾ : ਇਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਠੱਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਪੰਡਿਤ : ਓਏ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਠੱਗ ਕਹਿੰਦਾ ਏਂ ?

ਚਾਚਾ : ਇਹ ਪੱਥਰ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਭਸਮ ਕਰਨਗੇ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਕਰੋਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੋ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ?

ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਉਹ ਨਾਟਕ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

ਪੰਡਿਤ : ਓਏ, ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਕਰੋਪ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਕਹਿੰਨਾ ਏਂ ?

ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਕਹਿਨਾਂ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਉਹ ਨਾਟਕ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ

ਰਚਿਆ ਸੀ। ਲਾਲ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਾਲਾ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਠੱਗੀ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਚਲਣੀ। ਹੁਣ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਉ ਕੁਕਰਮੀ ਅਸ਼ੱਧ ਹਨ, ਤਿਨਹੀ ਨਾ ਸ਼ੁਦਰ ਆਣ

ਪੰਡਿਤ : ਉਏ ਤੂੰ ਉਸ ਰਵੀਦਾਸ ਦਾ ਕਬਿਤ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਏਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਆਪ ਘਰ ਆਈ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਠੁਕਰਾਉਂਦਾ ਏ।

ਚਾਚਾ : ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੌਲਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ ਕਿਹੜੀ ਦੌਲਤ ਦੀ ਗੱਲ ਪਏ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

ਚੇਲਾ : ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਉਸ ਗੁਰੂ ਰਵੀਦਾਸ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਸਾਧੂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ?

ਚਾਚਾ : ਨਹੀਂ ਤਾਂ।

ਪੰਡਿਤ : ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਦਸਦੇ ਹਾਂ, ਰਵੀਦਾਸ ਨੇ ਇਕ ਸਾਧੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਰਵੀਦਾਸ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਸ ਮਨੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਰਸ ਮਨੀ ਦਾ ਗੁਣ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵੀਦਾਸ ਦੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਗੰਢਣ ਵਾਲੇ ਸਨਦ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਸੋਨਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਚੇਲਾ : ਪਰ ਰਵੀਦਾਸ ਬਜਾਏ ਸਾਧੂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ। ਚਰਨ ਛੂਹਦਾ, ਉਸਨੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਗਲੇ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਕਿ ਭਲਾਮਾਨਸ ਬਣਕੇ ਮੇਰੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਨਦ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਾ ਦੇ।

ਚਾਚਾ : ਠੀਕ ਹੀ ਕੀਤਾ ਭਲਾ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਨਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਥੋੜਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ?

ਚੇਲਾ : ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸੋਨਾ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਥੋੜੀ ਗੱਲ ਏ ?

ਪੰਡਿਤ : ਕਿਥੇ ਸੋਨਾ ਕਿਥੇ ਲੋਹਾ।

ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਥੇ ਸੋਨਾ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਇਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚ ਏ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਪੰਡਿਤ : ਕਿਹੜਾ ਸੱਚ ?

ਚਾਚਾ : ਜਿਹੜਾ ਸੱਚ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਤਾਕਤ ਲੋਹੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਨੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਉਸਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ, ਇਸ ਧਰਤੀ

'ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ - ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਝੂਠਾ ਹੈ ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸੱਚਾ ਹੈ ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਚੇਲਾ : ਉਏ ਮੁਰਖਾ ਸੋਨਾ ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰੱਬ ਏ, ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪੂਜਦੇ ਨੇ।

ਚਾਚਾ : ਉਹੀ ਲੋਕ ਪੂਜਦੇ ਨੇ ਜੋ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸੋਨਾ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਲੋਹਾ ਰੱਬ ਏ। ਧਰਤੀ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਹਲ ਲੋਹੇ ਦਾ, ਰੰਬਾ ਲੋਹੇ ਦਾ, ਦਾਤਰੀ ਲੋਹੇ ਦੀ, ਕਹੀ ਲੋਹੇ ਦੀ, ਲੋਹਾਰ ਦਾ ਹਥੋੜਾ ਲੋਹੇ ਦਾ, ਦਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੈਂਚੀ ਲੋਹੇ ਦੀ, ਚਮੜਾ ਸਿਉਣ ਦੇ ਸੰਦ ਲੋਹੇ ਦੇ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਭਰਮ ਤੋੜਿਆ ਏ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਦਾ ਡੰਕਾ ਵਜਾਇਆ ਏ। ਉਹਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੇਂ ਰੱਬ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਸਾ ਰੱਬ ਜਿਹੜਾ ਉੱਚਿਆਂ ਨੀਵਿਆਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਏ। ਜਿਹੜਾ ਮੇਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਪਾਪ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਪਾਪ ਹੈ ਜਾਨ ਲੇਹੁ ਰੇ ਮੀਤ

ਰਵਿਾਸ ਦਾਸ ਪਰਾਧੀਨ ਕੋ ਕੋਣ ਕਰੇ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤ

ਪੰਡਿਤ : ਅਖੇ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਪਾਪ ਹੈ, ਜੋ ਨੀਵੇਂ ਨੇ ਉਹ ਪਰਾਧੀਨ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਰਵੀਦਾਸ ਆਪ ਸੂਦਰ ਏ, ਚਮਾਰ ਏ, ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਨੀਵੇਂ ਉੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਨੀਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨੇ ਉਹ ਨੀਵੇਂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿ ਉਹਦੇ ਸਲੋਕ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇਗਾ ਤੇਰੀ। ਚੇਲਾ ਜੀ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਢੰਡੋਰਾ ਦੇਵੋ, ਇਸ ਮੁਰਖ ਦੇ ਕੰਨਾ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਪੁਚਾਓ।

ਚੇਲਾ : ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਨੀਵੀਂ ਜ਼ਾਤ ਵਾਲਾ ਵੈਸ਼, ਸੂਦਰ, ਚਮਾਰ, ਭੰਗੀ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਨਾ ਲੰਘੇ।

ਚਾਚਾ : ਚੱਲ ਬਈ ਗਰੀਬ ਦਾਸਾ, ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਨਾ, ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਤੇਰਾ ਕੀ ਕੰਮ? (ਸਲੋਕ ਬੋਲਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕਮੀਨੀ ਪਾਂਤਿ ਕਮੀਨੀ ਓਛਾ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
ਤੁਮ ਸਰਨਾਗਤਿ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ
ਚਮਾਰਾ ॥੫॥੬॥

(ਪੰਡਤ ਜੀ ਤੇ ਚੇਲਾ ਉਹਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖਦੇ ਹਨ)

ਚੇਲਾ : ਗੁਰੂ ਦੇਵ ?

ਪੰਡਤ : ਹਾਂ ਚੇਲਾ ਜੀ।

ਚੇਲਾ : ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਏ ?

ਪੰਡਤ : ਜੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਰਵਿਦਾਸ ਸਾਡਾ ਸ਼ਤਰੂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ।

ਚੇਲਾ : ਰਵਿਦਾਸ ਜਿਸਦੀ ਜਾਤ ਕਮੀਨੀ

ਪੰਡਤ : ਰਵਿਦਾਸ ਜਿਸਦੀ ਪਾਤ ਕਮੀਨੀ

ਚੇਲਾ : ਰਵਿਦਾਸ ਜਿਸਦਾ ਜਨਮ ਓਛਾ

ਪੰਡਤ : ਰਵਿਦਾਸ ਜਿਸਦਾ ਕਰਮ ਓਛਾ, ਇਸਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਚੇਲਾ : ਉਹ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਡਤ : ਓਏ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਲੋਕ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੈਣ ਪਰ ਅਖੀਰ ਇਥੇ ਉਹੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖ।

ਚੇਲਾ : ਸੁਣੋ ਸੁਣੋ ਸਾਰੇ ਓਛੀ ਜਾਤ ਵਾਲੇ, ਕਮੀਨੀ ਪਾਤ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਸਟੇਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।)

ਕੁੜੀ : ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਮੈਂ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੇ ਆਪ ਚੜਾਕੇ ਆਵਾਂ।

ਚਾਚਾ : ਪਰ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਚੜਾ ਸਕੇਂਗੀ। ਪੰਡਤ ਜੀ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੜਾਉਣ ਦੇਣਗੇ। ਤੂੰ ਰਘੂ ਸ਼ੂਦਰ ਦੀ ਧੀ ਏਂ। ਤੂੰ ਢੰਡੋਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ?

ਕੁੜੀ : ਸੁਣਿਆ ਏ, ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਪੰਡਤ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਨੇ। ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ? ਰਾਜੇ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ?

ਚਾਚਾ : ਨਹੀਂ, ਪਰ ਡਰ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਲਗਦਾ ਏ।

ਕੁੜੀ : ਆਹੋ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਲਾਲ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੀ ਕਰ ਗਏ। ਭਲਾ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਏ ?

ਚਾਚਾ : ਇਹ ਇਕ ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਏ, ਤੈਨੂੰ ਫੇਰ ਸੁਣਾਵਾਂਗਾ - ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਘਰ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਏ। ਢੰਡੋਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ?

- ਕੁੜੀ : ਨਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਹਲ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਣਾਂਗੀ, ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਗੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਗੀ। ਲੋਕ ਦੁੱਖੀ ਨੇ, ਭੁੱਖੇ ਨੇ, ਉਹ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ।
- ਚਾਚਾ : ਤਾਂ ਸੁਣ। ਬੜੇ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਏ, ਇਕ ਸੀ ਰਾਜਾ ਤੇ ਇਕ ਸੀ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ - ਪਰਜਾ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ, ਨੀਵੇਂ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ, ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ।
- ਕੁੜੀ : ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚੇ ਲੋਕ ਪੰਡਤ ਤੇ ਨੀਵੇਂ ਲੋਕ ਅਸੀਂ ਸੂਦਰ, ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਅਸੀਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ।
- ਚਾਚਾ : ਆਹੋ ਤੇ ਇਕ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੋਚ ਆਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਕਿਉਂ ਏ ?
- ਕੁੜੀ : ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਕਿਉਂ ਏ ?
- ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਚਮੜਾ ਕੁੱਟਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਜੁੱਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ? ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਕਪੜਾ ਬੁਣਦੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਨਾਂ 'ਤੇ ਕਪੜਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ?
- ਚਾਚਾ : ਸੋ ਜਦੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੋਚ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ। ਉਹਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਫੌਜ ਏ, ਜੇ ਲੋਕ ਉੱਠਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁੱਚਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਏ ? ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਡਤ ਆਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪਤਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ?
- ਕੁੜੀ : ਕੀ ਕੀਤਾ ?
- ਚਾਚਾ : ਉਹਨਾਂ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਵਜਾਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਨਾਦ ਵੱਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਕਦੀ ਏਨੀ ਉੱਚੀ ਘੰਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ, ਏਨੀ ਉੱਚੀ ਨਾਦ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ। ਉਹ ਨੱਸੇ ਨੱਸੇ ਮੰਦਰ ਅਗੇ ਪੁੱਜੇ, ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਪੰਡਤਾਂ ਕਿਹਾ ਭਗਵਾਨ ਕਰੋਪ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਜਾ ਰਾਜੇ

’ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਗ ਪਈ ਏ। ਰਾਜਾ ਤਾਂ ਪਰਜਾ ਦਾ ਪਾਲਣਹਾਰ
ਏ। ਪਰਜਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾਪੀ ਲੋਕ ਆ ਗਏ ਨੇ, ਭਗਵਾਨ ਦੀ
ਕਰੋਪੀ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ ਨਾਲ ਅੰਦਰ
ਆਵੇ।

ਕੁੜੀ : ਕੀ ਲੋਕ ਆ ਗਏ ?

ਚਾਚਾ : ਆਉਂਦੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ? ਉਹ ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਕੋਲੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ।
ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਲਾਲ ਕਰ
ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲ ਚਮਕਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ।
ਸਵੇਰੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕੀਤਾ।
ਧੁੱਪ ਪੈਣ ’ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਚਮਕਣ ਲਗ ਪਏ। ਲਾਲ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ
ਕਿਰਨਾਂ ਨਿਕਲਣ ਲਗ ਪਈਆਂ। ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਘੰਟੀਆਂ
ਵਜਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਾਦ ਵੱਜਣ ਲਗ ਪਏ।
ਧੁਤੂਆਂ ਨਾਲ ਏਲਾਨ ਹੋਣ ਲਗ ਪਿਆ, ਠਾਕੁਰ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ
ਹਨ, ਸਭ ਕੁਝ ਭਸਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਜੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਕੋਲੋਂ
ਬਚਣਾ ਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਓ ਤੇ ਉਹਦੀ
ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਵੋ, ਜੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ ਏ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਸਮਝੋ।

ਕੁੜੀ : ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਚਾਚਾ ?

ਚਾਚਾ : ਲੋਕ ਡਰ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਪੀ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ ਤੇ
ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਫਲ ਭੋਗਣ ਲਗ ਪਏ।

ਕੁੜੀ : ਪਰ ਚਾਚਾ ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਏ।

ਚਾਚਾ : ਤੇ ਹੋਰ ਤੇਰਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਏ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ
ਸੀ।

ਕੁੜੀ : ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਖੇਡ ਸੀ, ਪਖੰਡ ਸੀ ?

ਚਾਚਾ : ਹਾਂ ਵੱਡਾ ਪਖੰਡ ਸੀ, ਇਕ ਵੱਡਾ ਨਾਟਕ ਸੀ, ਇਕ ਵੱਡਾ ਝੂਠ
ਸੀ।

ਕੁੜੀ : ਫੇਰ ਚਾਚਾ ਸੱਚ ਕੀ ਏ ?

ਚਾਚਾ : ਸੱਚ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਰਵਿਦਾਸ ਕੋਲ ਹੈ
ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਕਰ ਸੇ ਮਹਿ, ਲਾਗ ਰਹਿਓ ਰਵਿਦਾਸ
ਨਿਜ ਬਾਸਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੇਂ, ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਣ ਕੀ ਆਸ
ਸੇ ਇਹ ਫਲ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਸਚੇ ਭਗਵਾਨ ਕੋਲ ਪੁਚਾਉਣੇ ਹਨ ਤਾਂ
ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ।

ਕੁੜੀ : ਔਛਾ ਚਾਚਾ ਹੁਣ ਮੈਂ ਚਲਦੀ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸੱਚਾ ਰਾਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਇਹਦੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ।

(ਜਾਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਚੇਲਾ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਚਾਚਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਚਾਚਾ : ਆ ਗਏ ਨੇ ਠੱਗ ਗਰੀਬ ਦਾਸ, ਅੱਗੇ ਦੇਖ ਹੁਣ ਰੰਗ।

ਪੰਡਿਤ : ਕੁੜੀਏ ਇਹ ਫੁੱਲ ਕਿਸ ਲਈ ਨੇ ?

ਕੁੜੀ : ਜੀ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਲਈ।

ਚੇਲਾ : ਇਹ ਫਲ ਕਿਸ ਲਈ ਨੇ ?

ਕੁੜੀ : ਆਪਣੇ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਲਈ ਨੇ।

ਪੰਡਿਤ : ਫੁੱਲ ਏਧਰ ਲਿਆ

ਚੇਲਾ : ਤੇ ਫਲ ਸਾਨੂੰ ਫੜਾ।

ਪੰਡਿਤ : ਅਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਈਏ

ਚੇਲਾ : ਤੇਰੀ ਪੂਜਾ ਸਫਲ ਬਣਾਈਏ।

ਕੁੜੀ : ਪਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਕਿਥੇ ?

ਪੰਡਿਤ : ਇਥੇ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ।

ਕੁੜੀ : ਤੁਹਾਡਾ ਉਥੇ ਹੋਣਾ ਏ, ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।

ਕੰਡਿਤ : ਕੁੜੀਏ ਕੀ ਕਹਿਨੀ ਏ ? ਭਗਵਾਨ ਵੀ ਕਦੀ ਦੋ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ ?

ਚੇਲਾ : ਛੀ...ਛੀ...

ਕੁੜੀ : ਹੋ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ।

ਇਕੱਠੇ : ਅਸੀਂ ?

ਕੁੜੀ : ਇਕ ਭਗਵਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੇਰਤਾਂ ਦਾ ਤੇ ਇਥੇ ਸਾਡੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ।

ਪੰਡਿਤ : ਇਹ ਝੂਠ ਏ

ਚੇਲਾ : ਇਹ ਕੁਫਰ ਏ।

ਪੰਡਿਤ : ਭਗਵਾਨ ਤਾਂ ਇਕੋ ਏ, ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ।

ਚੇਲਾ : ਜੋ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ, ਉਹੀ ਹੈ ਭਗਵਾਨ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੇਰਾ ਵੀ ਓਹੋ ਹੈ

ਚੇਲਾ : ਸਾਡਾ ਵੀ ਓਹੋ ਹੈ।

ਕੁੜੀ : ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਜਾਣ ਦਿਓ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੈਨੂੰ ?

ਚੇਲਾ : ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ?

ਕੁੜੀ : ਮੈਂ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੱਥੀਂ ਭੇਟਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂਗੀ।

ਪੰਡਿਤ : ਤੇਰੀ ਹੋਸ਼ ਤਾਂ ਠਿਕਾਨੇ ਹੈ ?

ਚੇਲਾ : ਮੱਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ ਗਈ ?
 ਕੁੜੀ : ਕਿਉਂ ?
 ਪੰਡਿਤ : ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।
 ਕੁੜੀ : ਕਿਉਂ ?
 ਪੰਡਿਤ : ਤੂੰ ਸ਼ੂਦਰ ਏਂ
 ਚੇਲਾ : ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਨੀਵੀਂ ਏ।
 ਕੁੜੀ : ਚੰਗਾ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ। ਆਪਣਾ ਭਗਵਾਨ
 ਲੱਭਕੇ ਇਹ ਭੇਟਾ ਉਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂਗੀ।
 ਪੰਡਿਤ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਗ ਪਏ, ਫੇਰ
 ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ ?
 ਚੇਲਾ : ਅਸੀਂ ਐਵੇਂ ਟਿੱਕੇ ਲਗਾਕੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ?
 ਕੁੜੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।
 ਪੰਡਿਤ : ਜੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਅਸੀਂ ਦੱਸਦੇ ਆਂ ਕਿਉਂ ਚੇਲਾ ਜੀ ?
 ਚੇਲਾ : ਹਾਂ ਦਸੋ ਗੁਰੂ ਦੇਵ, ਇਸ ਨਾਦਾਨ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਚਾਨਣ
 ਪਾਓ।
 ਪੰਡਿਤ : ਨਾਦਾਨ ਕੁੜੀਏ, ਸਾਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ
 ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ।
 ਚੇਲਾ : ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਭਗਵਾਨ ਤੱਕ ਪੁਚਾਈਏ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਗੱਲ
 ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਈਏ।
 ਕੁੜੀ : ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਹੈ ?
 ਚੇਲਾ : ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ?
 ਪੰਡਿਤ : ਕੁੜੀਏ ਇਹ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਵੇਦਾਂ ਪੁਰਾਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੇ।
 ਚੇਲਾ : ਰਉ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੇ।
 ਕੁੜੀ : ਤੁਸੀਂ ਆਪੇ ਹੀ ਲਿਖ ਲਏ ਹੋਣੇ ਨੇ।
 ਪੰਡਿਤ : ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਗ ਪਈ ਏਂ।
 ਕੁੜੀ : ਚਲੋ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਰੋਕ
 ਲਿਆ।
 ਪੰਡਿਤ : ਖੜਾ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਭਗਵਾਨ ਏਧਰ ਏ।
 ਚੇਲਾ : ਤੇ ਤੂੰ ਭੇਟ ਉਧਰ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਏਂ।
 ਕੁੜੀ : ਆਹੋ ਹੱਟੀ ਏਧਰ ਏ, ਗਾਹਕ ਉਧਰ ਕਿਉਂ ਜਾਏ ?
 ਪੰਡਿਤ : ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਨੂੰ ਹੱਟੀ ਕਹਿੰਦੀ ਏ ?
 ਕੁੜੀ : ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਜਾਣ ਦਿਓ।

ਪੰਡਿਤ : ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਰਾਹ ?

ਕੁੜੀ : ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ ਮੇਰਾ।

ਇਕੱਠੇ : ਬੇਗਮਪੁਰਾ ?

ਚਾਚਾ : (ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ)

ਬੇਗਮ ਪੁਰਾ ਸਹਰ ਕੋ ਨਾਉ ॥

ਦੂਖ ਅੰਦੋਹੁ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਠਾਉ ॥

ਨਾਂ ਤਸਵੀਸ ਖਿਰਾਜੁ ਨ ਮਾਲੁ ॥

ਖਉਫੁ ਨ ਖਤਾ ਨ ਤਰਸੁ ਜਵਾਲੁ ॥੧॥

(ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਚੇਲਾ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੁੜੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਚੱਲ
ਪੈਂਦੀ ਹੈ।)

ਚਾਚਾ : (ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਕੇ)

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਖਲਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥

ਜੋ ਹਮ ਸਹਰੀ ਸੁ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ॥੩॥੨॥